

tion og har haft status som videnskabeligt reservat siden 1960).

Lovfæstelsen af naturreservatbegrebet kan ses som et led i et bredt natursyn, der omfatter al natur strækkende sig fra intensivt kultiverede områder til arealer, hvor naturen udfolder sig på sine egne betingelser. Naturreservaterne omfatter i dette spektrum de mest ekstensivt udnyttede naturområder af især national og international betydning, mens andre strategier naturligtvis må vælges for de øvrige områder og naturværdier, der er mere spredt fordelt i den intensivt udnyttede naturs omfattende arealer.

Til nr. 10, 12 og 13

1. Indledning

Naturfredningsloven har, jf. pkt. 1.1. i de almindelige bemærkninger, siden 1972 rummet bestemmelser, hvorefter visse naturtyper (vandløb, søer m.v.) har været omfattet af en generel beskyttelsesordning, således at en række indgreb, der ændrer arealernes naturtilstand, ikke må foretages uden forudgående tilladelse fra det pågældende amtsråd.

Med baggrund i en fremadskridende forringelse og reduktion af de udyrkede eller ekstensivt udnyttede naturarealer er den generelle beskyttelsesordning ved flere ændringer af naturfredningsloven succesivt blevet udvidet til at omfatte flere naturtyper (moser, heder og strandenge m.v.).

I redegørelsen af 2. marts 1987 til Folketinget om en samlet strategi på marginaljordsområdet peges der på, at bevarelsen af udyrkede eller ekstensivt dyrkede arealer vil være et af flere hovedmål for de kommende års strategi. Derfor må de miljømæssige interesseområder, som i dag dyrkes ekstensivt eller henligger i udyrket tilstand, opretholdes og sikres. Det gælder således strandenge, ferske enge, overdrev og andre småbiotoper, og redegørelsen indeholder i denne henseende forslag om

- at der fastsættes klare regler om, at sådanne arealer over 4.000 m² som hovedregel opretholdes i den nuværende tilstand, og
- at søer og vandhuller over 250 m² beskyttes.

Endvidere er behovet for bevaring af de udyrkede og ekstensivt udnyttede arealer blevet understreget i redegørelsen af 2. marts 1987 til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg om naturbevaring og friluftsliv m.v. og i de øvrige tilkendegivelser i forbindelse med udvalgets behandling af de ovennævnte redegørelser samt i dets beretning af 3. juni 1987 om en samlet strategi på marginaljordsområdet.

2. § 43 og § 43 a

2.1. Den generelle beskyttelsesordning vedrørende naturtyper

§ 43, stk. 1, og § 43 a, stk. 1, i forslaget opregner de naturtyper, som fremover skal omfattes af den generelle beskyttelsesordning og størrelseskriterierne herfor. Naturtyperne i forslaget er udvidet til at omfatte sten- og jorddiger samt marine områder med 0-6 meters vanddybde.

Arealgrænsen for de beskyttede naturtyper er fastlagt til henholdsvis 150 m² for naturlige søer, jf. § 43, stk. 1, og 2.500 m² for naturtyperne efter § 43 a, stk. 1, nr. 1-5.

Efter de gældende regler i loven kræves der nu en tilladelse fra amtsrådet, såfremt man ønsker at foretage et indgreb i en af de i §§ 43-43 b nævnte naturtyper. Bestemmelserne foreslås udformet som en egentlig forbudsordning, dog med mulighed for dispensation i særlige tilfælde, jf. forslaget til § 43 b, stk. 1.

I § 43 a, stk. 1, i forslaget er det bestemt, at tilstanden i de nævnte naturområder ikke må ændres. Hermed er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til de gældende §§ 43 a og 43 b, hvor opdyrking, tilplantning og anden ændring kun kan ske med tilladelse fra amtsrådet. En opdyrking eller tilplantning af en af de nævnte naturtyper vil være en ændring af denne og dermed kræve en dispensation fra bestemmelsen.

Sædvanlig vedligeholdelse af bestående dræningsanlæg vil ikke være i strid med bestemmelsen i § 43 a, stk. 1. I overensstemmelse med praksis efter de hidtil gældende regler vil imidlertid ny dræning, ændringer i eksisterende dræns placering, herunder nedlægning af drænrør i større udstrækning eller større dybde end hidtil, samt ændringer i eksisterende dræns diameter kræve dispensation fra bestemmelsen.

En udtømmende opregning af, hvad der er omfattet af bestemmelsen, er næppe mulig. Det afgørende er ikke blot foranstaltningens karakter, men navnlig også den virkning, den har for området, nemlig om den »ændrer« dette.

Der er selvfølgelig en nedre grænse for, hvad der kræver dispensation. Foranstaltninger kan være så perifere eller bagatelagtige, at de kan iværksættes uden dispensation. I overensstemmelse hermed er der i de hidtidige cirkulærer peget på nogle foranstaltninger, som ikke kræver tilladelse. I hede- og strandengcirkulæret (cirkulære nr. 103 af 27. marts 1984, punkt 7.2 og 7.3) er som eksempler herpå nævnt opsætning af sædvanlige landbrugshegn, etablering af anlæg til kreaturvanding samt opførelse af læskure for kreaturer og lignende sædvanlige mindre bygninger, der er nødvendige for græsning og høslæt. I samme cirkulære er desuden angivet, at bebyggelse ikke